

DE IMITATIONE CHRISTI

Kázání ze soboty 14.1.2023 – br. Martin Pavlík

Lk 9,57–62

Milé sestry a bratři v Kristu,

řada z vás určitě slyšela o knize Následování Krista, kterou počátkem 15. století napsal Tomáš Kempenský. Vyšla ve stovkách překladů a vydání, a zdá se, že je nejčtenější a nejrozšířenější křesťanskou knihou hned po Bibli. Pokud jste ji nečetli, tak vám ji vřele doporučuji, a pokud jste ji četli, tak víte, že je její obsah velmi rozmanitý, ale svůj název – De Imitatione Christi – získala podle svých prvních slov. „Kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, praví Pán. Těmito slovy nás Kristus vybízí k následování života a mravů, chceme-li být opravdu osvíceni a zproštěni slepoty srdce. Bud' tedy naším nejvyšším úsilím rozjímat o životě Ježíše Krista.“ Těmito slovy kniha začíná a její ohromná popularita svědčí o tom, jak je její téma důležité.

Následování je i hlavním posláním naší církve. Povolávat všechny lidi, aby se stali učedníky Ježíše Krista – tedy vést k následování Ježíše Krista, tak zní první věta toho, co naše církev kdysi zformulovala jako své poslání („mission statement“). Je to naše priorita, a tak jsem se rozhodl věnovat tomuto tématu své první kázání v novém roce. Rád bych ho totiž věnoval něčemu, co je podstatné, i když někdy možná přehlížené či zanedbané. Věřit totiž znamená jít cestou následování. Tohle téma si zaslouží mnohem více naší pozornosti – ale co znamená jít cestou následování?

Pro naše uvažování jsem vybral dva texty z Lukášova evangelia, která zazněla v dnešních biblických čteních. Než se k nim vrátíme, můžeme si připomenout, že právě výzva k následování byla pro některé často tím prvním, co od Ježíše slyšeli. Vzpomeňte například na Leviho z Markova evangelia: „A když šel dál, viděl Leviho, syna Alfeova, sedícího v celnici, a řekl mu: Následuj mě!“ Následuj mě! A vybavíte si jeho reakci? „On vstal a následoval ho!“ Zazněla výzva a bezprostřední reakcí je Leviho poslušný čin. Tento neznámý celník prostě vstal a následoval ho – takhle jednoduše to vyznívá. Ale zároveň nám to zní trochu zvláště. Vlastně nám to připadá až nereálné, a tak si možná říkáme, že se už třeba znali, nebo se minimálně někde předtím potkali a celník měl čas si to promyslet a připravit se. Jenže o tom text úplně mlčí. Nevíme to a nevěnuje se tomu žádná pozornost – hlavní je jen Ježíšova výzva a čin, odpověď beze slov. A tak vidíme, že k víře neexistuje jiná cesta než zaslechnutí, respektive uposlechnutí Ježíšovy výzvy.

V našem druhém biblickém čtení jsme slyšeli také slova o následování, ale v jedné věci naprosto odlišná. A nejspíš také mnohem bližší našemu chápání – jsou pro nás mnohem srozumitelnější. Vidíme zde totiž tři lidi, z nichž každý reagoval jinak než Levi z Markova evangelia. A tak si postupně všimneme těchto tří lidí, těchto tří situací a tří reakcí v našem dnešním evangeliu.

O prvním muži čteme v 57. verši.

„Když se ubírali cestou, kdosi mu řekl: **Budu tě následovat, kamkoli půjdeš.**“ V čem je to jiné? První učedník sám nabízí Ježíši následování, není volán. Vzpomínáte? Před

chvilí jsme slyšeli: Následuj mě. Ale nyní je zde člověk, který přichází s vlastní iniciativou a říká: Budu tě následovat. První muž vyjadřuje svou připravenost následovat Ježíše. Na jeho vyjádření není nic špatného: je připraven jít kamkoli, kam ho Ježíš povede. Ale Ježíšova odpověď ukazuje tomuto horlivému muži, že neví, co tím říká. Že neví, co tím slibuje. Že nepočítá s tím, co to znamená. Ale on to ani vědět nemůže. Dietrich Bonhoeffer připomíná, že zde Ježíš odpovídá jako ten, jehož cesta vede na kříž, jehož celý život je v apoštolském vyznání víry označen jediným slovem – víte jakým? „Trpěl.“ Tímto slovem je v apoštolském vyznání víry označen celý Ježíšův život. Ježíš jako by ve své odpovědi tomuto muži říkal, že se k následování nikdo nemůže rozhodnout z vlastní vůle. Nikdo se nemůže sám povolat. Mezi dobrovolnou nabídkou následování a skutečným následováním je rozdíl.

„Jinému řekl: Následuj mě! On odpověděl: dovol mi Pane, abych šel napřed pochovat svého otce. Řekl mu: Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a všude zvěstuj Boží království.“ Druhý muž byl Ježíšem skutečně povolán: Následuj mě. Tím se od prvního liší. Ve své odpovědi ale požádal o dovození nejprve pohřbit svého otce. Někteří se domnívají, že kdyby byl otec doma skutečně mrtvý, tento muž by s Ježíšem pravděpodobně vůbec nebyl, protože by se zabýval povinnostmi spojenými s pohřbením. Podle tohoto názoru by jeho žádost zněla, aby mohl zůstat doma, dokud jeho otec nezemře. Pokud bychom to vykládali takhle, je jasné, že tento neurčitý odklad nejde dohromady se záležitostí Božího království. Záležitosti Božího království nelze odkládat.

Jeho odpověď má ale ještě větší naléhavost, pokud byl otec už skutečně mrtev. Židé považovali za nejdůležitější řádný pohřeb; nechat otce nepohřbeného by bylo pro Žida něco pohoršujícího. Povinnost pohřbit měla přednost před studiem Zákona, chrámovou službou, zabitím velikonoční oběti, dodržováním obřizky a čtením Megily (Megila 3b). Požadavky království jsou však ještě naléhavější. Ježíš nemohl čekat, až muž projde vším, co pohřeb znamenal. Říká tedy: „Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé.“ Tento druhý muž nehledá výmluvy – je vázán Zákonem a ví, co musí udělat. Nejprve chce splnit požadavek zákona a potom následovat. Povolání k následování však podle Ježíše nezná odklad. Byť by tomu bránila největší a nejsvatější hodnota, třeba i zákon sám.

„Jiný mu řekl: Budu tě následovat, Pane. Ale napřed mi dovol, abych se rozloučil se svou rodinou. Ježíš mu řekl: Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží.“ Třetí muž (stejně jako první) sám nabízí Ježíši následování. Přidal však podmínku, že se nejprve rozloučí s těmi, kdo jsou doma – jako to například udělal Eliáš, když ho povolal Eliáš. „*Eliáš opustil dobytek, rozběhl se za Eliášem a řekl: Dovol, ať políbím otce a matku. Pak půjdu za tebou. On mu řekl: Jdi a vrať se.*“ (1. Král 19,20) To se vůbec nezdá nerozumné. Následovat Ježíše však znamená víc než následovat Eliáše a v tomto případě se za žádostí zřejmě skrývala určitá neochota učinit rozhodující krok. Ježíš poukazuje na to, že v království není místo pro ty, kdo se ohlížejí zpět, když jsou povoláni jít vpřed.

1. K následování se nikdo nemůže rozhodnout z vlastní vůle. Nikdo se nemůže povolat sám.
2. Následování nemůže člověk odložit na později.
3. Následování nemůže podléhat vlastním podmínkám, protože by přestalo být následováním a stalo se vlastním programem a plánem.

Řekl bych, že každý z těchto bodů ukazuje, že následovat Krista znamená vykročit na náročnou a tvrdou cestu. Za Ježíšem šly velké zástupy a kdyby byl Ježíš jedním z populistů, které známe i z naší zkušenosti, tak by jim říkal to, co chtějí slyšet. Ale Ježíš takové způsoby odmítá. Říká jim velmi nepopulární věci, které určitě nechtějí slyšet. Ano, následování Krista je tvrdá a nepopulární cesta. Kdo chce jít za mnou, říká Ježíš, musí i své nejbližší, svou rodinu, a nakonec i sám sebe položit na druhé místo. I ve Starém zákoně čteme biblické texty, ve kterých Hospodin člověka povolává, aby ho následoval cele. Nejznámější je možná 5. Mojžíšova a text „Slyš Izraeli“ [Šma Jisrael], kde stále znovu a znovu slyšíme: Já jsem Hospodin, následuj mne cele.

Následujte mne, napodobujte mne. Tak zní dnešní výzva evangelia. Viděli jsme, že následovat Krista znamená uposlechnout jeho výzvu a vykročit na náročnou cestu – ne z vlastní vůle, ale na pozvání, ne s odkladem, ale s důvěrou, a ne podle vlastních podmínek, ale s pokorou. Následovat Krista znamená podobat se mu v jeho službě, v lásce, v celém jeho životním poslání a také v utrpení. Jak je ale taková podobnost vůbec možná? Určitě ne z vlastních sil, ale jen díky přebývání Ducha svatého i v dnešních uřednicích.

Amen